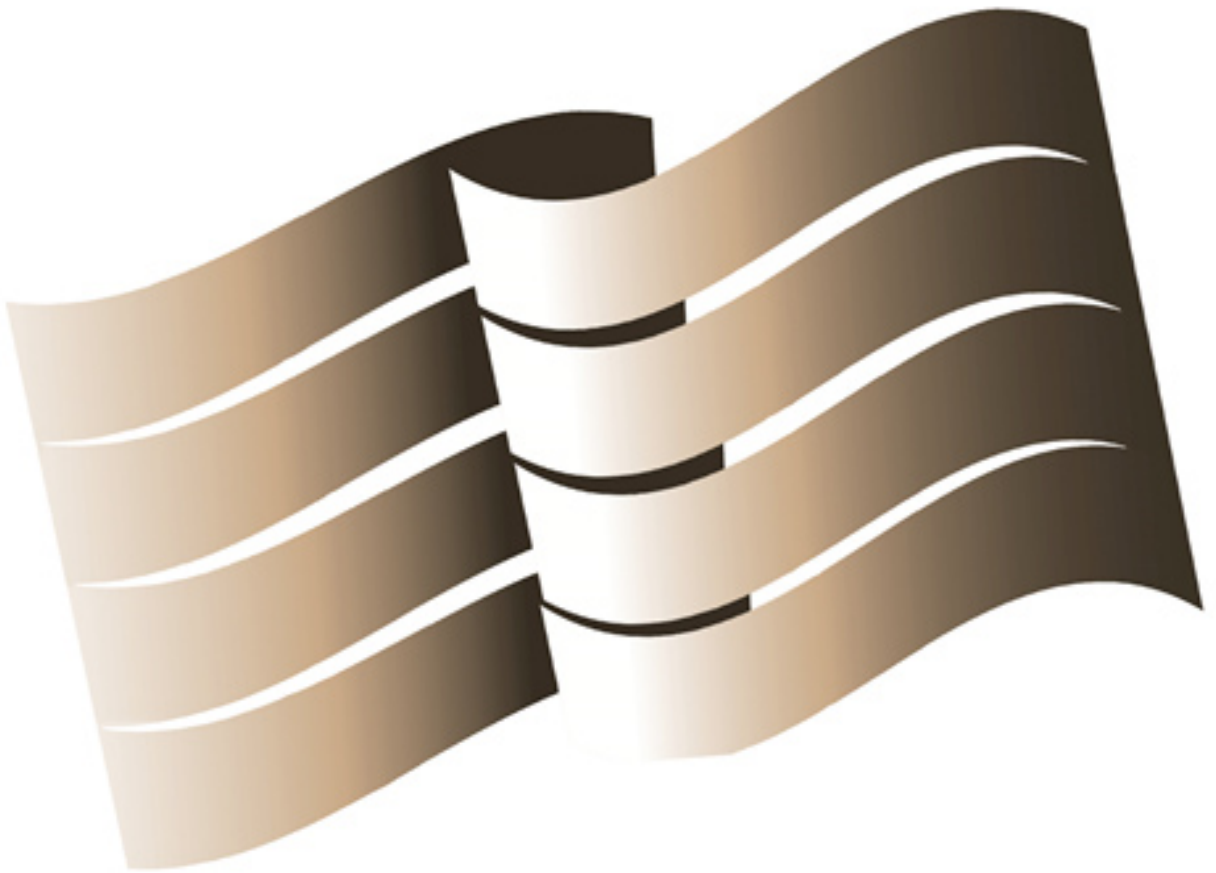

Uniwersytet
Wrocławski

Duch praw w krajach Europy Środkowo-Wschodniej

pod redakcją
Mateusza Kępy
Macieja Marszałka

Wrocław 2016

**Duch praw w krajach
Europy Środkowo-Wschodniej**

Duch praw w krajach Europy Środkowo-Wschodniej

pod redakcją

Mateusza Kępy

Uniwersytet Wrocławski

i Macieja Marszał

Uniwersytet Wrocławski

Wrocław 2016

Kolegium Redakcyjne

prof. dr hab. Leonard Górnicki – przewodniczący

dr Julian Jezioro – zastępca przewodniczącego

mgr Aleksandra Dorywała – sekretarz

mgr Bożena Górna – członek

mgr Tadeusz Juchniewicz – członek

Recenzent: *dr hab. Artur Ławniczak*

© Copyright by Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

Logo na okładce jest znakiem Pracowni Interdyscyplinarnej Pracowni Badań na Kulturą, Historią, Polityką i Prawem Krajów Europy Środkowo-Wschodniej

Autorką logo jest Pani dr Manuela Ciesielska.

Korekta: *Anna Grochola*

Projekt i wykonanie okładki: *Karolina Drozd*

Skład i opracowanie techniczne: *Aleksandra Kumaszcza* eBooki.com.pl

Druk: *Drukarnia Beta-druk*, www.betadruk.pl

Wydawca

E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa.

Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego

ISBN 978-83-65431-46-2 (druk)

ISBN 978-83-65431-47-9 (online)

Spis treści

Maciej Marszał, Mateusz Kępa

DUCH PRAW W ROZWAŻANIACH MŁODYCH PRAWNIKÓW Z KRAJÓW EUROPY ŚRODKOWEJ I WSCHODNIEJ 9

Grzegorz Zalizowski

PRAWO DO SĄDU NA TLE KONSTYTUCJI RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W KONTEKŚCIE EUROPEJSKIEJ KONWENCJI O OCHRONIE PRAW CZŁOWIEKA I PODSTAWOWYCH WOLNOŚCI 13

Agata Pisarek

ZASADA PARYTETU PŁCI JAKO ZABEZPIECZENIE FUNKCJONOWANIA ZASADY RÓWNOUPRAWNIENIA KOBIECI I MĘŻCZYZYN W UNII EUROPEJSKIEJ 33

Martyna Sługocka, Michał Bursztynowicz

KILKA UWAG PRZED WEJŚCIEM W ŻYCIE USTAWY Z DNIA 20 LUTEGO 2015 R. NOWELIZUJĄCEJ PRAWO BUDOWLANE 43

Paweł Żuradzki

PRAWO DO DOBREJ ADMINISTRACJI W POLSKIM PORZĄDKU PRAWNYM NA TLE EUROPEJSKIEGO KODEKSU DOBREJ ADMINISTRACJI 53

Paulina Bieś-Srokosz

ISTOTA TWORZENIA NOWYCH – NIETYPOWYCH PODMIOTÓW W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W POLSCE. WYBRANE ZAGADNIENIA 65

Konrad Gieroń

ODTWARZANIE ZAGUBIONYCH LUB ZNISZCZONYCH AKT SPRAWY W POSTĘPOWANIU ADMINISTRACYJNYM 73

Maryna Stefanchuk

THE LEGAL REGULATION OF PROSECUTOR'S OFFICE ACTIVITIES OUTSIDE THE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM ACCORDING TO THE LAW OF UKRAINE AND POLAND 85

Mateusz Kępa

SYTUACJA KOŚCIOŁA I ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH W ŚWIECIE KONSTYTUCJI RP JAKO REALIZACJA PRAWA DO WOLNOŚCI SUMIENIA I WYZNANIA 91

Magdalena Debita

ROLA KOBIECI W ŻYCIU SPOŁECZNYM, KOŚCIELNYM I RODZINNYM W ŚWIECIE NAUCZANIA PAPIESKIEGO 105

Jan Pietrzak

WSTĘP DO KONCEPCJI POLITYCZNYCH JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO 117

Irena Kruc

PAŃSTWO I NARÓD W MYŚLI POLITYCZNEJ STEPANA TOMASZOWSKIEGO 125

Maciej Marszał

Uniwersytet Wrocławski

Mateusz Kępa

Uniwersytet Wrocławski

Duch praw w rozważaniach młodych prawników z krajów Europy Środkowej i Wschodniej

Już od czasów Arystotelesa (384–322 p.n.e.) człowiek zastanawiał się nad odmiennością i różnością ustrojów politycznych oraz prawnych w poszczególnych państwach. Arystoteles uważany przez współczesnych za ojca komparatystyki systemowej przyjmował, że każdy naród musi mieć własne prawa, które będą odpowiadały jego wewnętrznej specyfice. Do grona determinantów ustroju politycznego i prawnego Stagiryta zaliczał między innymi stosunki demograficzne, religijne i społeczne, położenie geograficzne, a także naturę klimatu. Idee Arystotelesa recypował w czasach nowożytnych wybitny francuski prawnik, przedstawiciel francuskiej myśli liberalnej i autor klasycznej teorii trójpodziału władzy Charles Louis de Montesquieu (1689–1755). Ta niezwykła inspiracja Arystotelesem zaprowadziła Monteskiusza do podobnego wniosku, że każdy kraj musi mieć własne prawa. Pisał, że „że rzadki to traf, aby prawa jednego narodu pasowały do praw innego”. Podobnie jak Stagiryta przekonywał, że na ustrój państwa i jego prawa wpływa wiele różnorodnych czynników, począwszy od relacji gospodarczych, demograficznych, społecznych, religijnych, na klimatycznych kończąc. Ten splot różnorodnych elementów ustrojowych stanowił dla Monteskiusza ducha praw, który winien determinować dobrą działalność prawodawczą każdego suwerena ustanawiającego prawo. Francuski liberał, wzorując się na innym francuskim filozofie, a także matematyku i fizyku René Descartesie (1596–1650) wykazywał, że w chaosie zjawisk można znaleźć stałe i niezłomne prawa, które pozwalają danemu społeczeństwu w ogóle istnieć. Duch praw jest regułą istnienia społeczeństwa i treścią prawodawstwa. Ten relatywizm zapożyczony przez Monteskiusza od Kartezjusza wiedzie do ostrej polemiki z despotcją panującą w prawodawstwie. Pisał, że większość praw, zamiast zależeć od swojego ducha, zależy od kaprysu panującego, który nie zważa na cały splot warunków politycznych, społecznych, demograficznych, religijnych, a także geograficznych, pod którym żyje jego naród. Zatem nie jednostki są twórcami historii, dziejowych procesów, ale to wypadkowa działania czynników natury fizycznej oraz natury moralnej. Monteskiusz był zadania, że relatywność zjawisk wyklucza ustroje idealne, rzekomo

odpowiadające rozumnemu prawu natury. Prawem naturalnym jest konieczność życia w społeczeństwie.

Dotarcie do istoty ducha praw postawili sobie za cel naukowy młodzi adepci nauki prawa podczas II Forum Młodych Prawników Krajów Europy Środkowej i Wschodniej, pt. „Duch praw w krajach Europy Środkowej i Wschodniej”, które odbyło się w dniach 22–23 kwietnia 2015 r. na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Spotkanie zostało zorganizowane przez Interdyscyplinarną Pracownię Badań nad Kulturą, Historią, Polityką i Prawem Krajów Europy Środkowo-Wschodniej oraz Studenckie Koło Naukowe Prawa i Polityki Europy Środkowo-Wschodniej im. Jerzego Giedroycia, działające przy Katedrze Doktryn Politycznych i Prawnych na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. Warto zaznaczyć, że wrocławski wydział prawa po raz drugi gościł młodych prawników z sąsiednich krajów Rzeczypospolitej Polskiej. Należy przypomnieć, że poprzednie I Forum Młodych Prawników z Krajów Europy Środkowej i Wschodniej odbywało się w dniach 12–14 marca 2014 r., a nosiło tytuł „Tendencje rozwojowe w prawie w krajach Europy Środkowej i Wschodniej”. W obu spotkaniach uczestniczyli studenci, doktoranci i pracownicy naukowi z wielu uniwersyteckich ośrodków naukowych Polski, Litwy, Estonii, Łotwy, Słowacji, Ukrainy, Czech, Mołdawii i Kazachstanu.

W przedstawionej monografii zbiorowej młodzi prawnicy poruszają aktualne zagadnienia prawne mające wpływ na ducha praw panującego w ich krajach. Młodzi adepci sztuki prawniczej z krajów Europy Środkowej i Wschodniej postanowili podjąć próbę ujęcia koncepcji ducha praw w tym rejonie Europy. Książka składa się z jedenastu rozdziałów omawiających zagadnienia prawne, administracyjne, polityczne oraz społeczno-kulturowe oparte na podstawie monteskiuszowskiej koncepcji ducha praw w szczególnych krajach. Książkę otwiera artykuł Grzegorza Zalizowskiego z Instytutu Prawa Administracyjnego Uniwersytetu Wrocławskiego, w którym autor przedstawia zagadnienie prawa do sądu, opierając się na Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej rozumianej w kontekście europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Rozważania na temat zasady parytetu płci ujętym jako zabezpieczenie funkcjonowania zasady równouprawnienia kobiet i mężczyzn w Unii Europejskiej przeprowadziła studentka z Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego Agata Pisarek. W zbiorze znalazł się także artykuł Martynty Sługockiej i Michała Bursztynowicza z Uniwersytetu Wrocławskiego opisujący podstawowe założenia ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. nowelizującej Prawo budowlane. Doktorant Paweł Żuradzki przedstawił zagadnienie prawa do dobrej administracji, opierając się w swoich rozważaniach na polskim porządku prawnym na tle Europejskiego kodeksu dobrej administracji. Istotę tworzenia nowych-nietypowych podmiotów w administracji publicznej w Polsce

na podstawie wybranych zagadnień opisała dr Paulina Bieś-Srokosz z Akademii Jana Długosza w Częstochowie, a Konrad Gieroń z Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawił procedurę odtwarzania zagubionych lub zniszczonych akt sprawy w postępowaniu administracyjnym. W gronie Autorów znalazła się Martyna Stefanchuk z Państwowej Akademii Prokuratury w Kijowie, która zaprezentowała kwestię regulacji prawnej działalności prokuratury poza systemem wymiaru sprawiedliwości zgodnie z prawem Ukrainy i Polski. Sytuację Kościoła i związków wyznaniowych w świetle Konstytucji RP jako realizację podstawowego prawa do wolności sumienia i wyznania w swoim rozdziale przedstawił doktorant z Katedry Doktryn Politycznych i Prawnych Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego Mateusz Kępa, a Magdalena Debita z tej samej uczelni omówiła rolę kobiety w życiu społecznym, kościelnym i rodzinnym w świetle nauczania papieskiego. Główne założenia koncepcji politycznych marszałka Józefa Piłsudskiego na kwestię narodu i państwa nakreślił Jan Pietrzak z Interdyscyplinarnej Pracowni Badań nad Kulturą, Historią, Prawem i Polityką Krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Publikację zamykają wywody Ireny Kruc z Wydziału Prawa Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie i Uniwersytetu Wrocławskiego na temat narodu i państwa w myśli politycznej Stepana Tomaszewskiego.

Organizatorzy wyrażają głęboką nadzieję, że zorganizowane Forum Młodych Prawników Krajów Europy Środkowo-Wschodniej na Uniwersytecie Wrocławskim przyczyni się do lepszego zrozumienia istoty prawa i zasad jego funkcjonowania, a także przyczyni się do umocnienia dobrego sąsiedztwa i przyjaźni między narodami zamieszkującymi Europę Środkową i Wschodnią. Redaktorzy chcieliby skierować słowa wdzięczności do tych wszystkich, którzy przyczynili się podjęcia próby przedstawiania monteskiuszowskiej koncepcji ducha praw we współczesnych państwach Europy Środkowo-Wschodniej. Szczególne podziękowania należą się JM Rektorowi Uniwersytetu Wrocławskiego prof. zw. dr. hab. Markowi Bojarskiemu oraz Dziekanom Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego prof. UW, dr. hab. Włodzimierzowi Gromskiemu i prof. dr. hab. Wiesławie Miemiec, którzy wspierając przedsięwzięcie finansowo i organizacyjnie, przyczynili się do powstania tej książki.

Czy tego chcemy, czy nie, Polska leży w Europie Środkowo-Wschodniej, w związku z czym wszelkie publikacje dotyczące tej części Starego Kontynentu powinny wzbudzać zainteresowanie. Jedną z nich jest zbiór naznaczonych jurystyczną artykułów. Zostały one zebrane w jedną wydawniczą całość dzięki kooperacji niezwykle doświadczonego redaktora, jakim jest Maciej Marszał, z jego młodszym współpracownikiem Mateuszem Kępą. [...]

Postanowili oni przedstawić czytającej publiczności drukowane wypowiedzi polskich i ukraińskich naukowców, odnoszące się do różnych aspektów rzeczywistości, w związku z czym każdy lub prawie każdy może w recenzowanym zbiorze znaleźć coś, co go zainteresuje.

Z recenzji dr. hab. Artura Ławniczaka

ISBN 978-83-65431-46-2 (druk)
ISBN 978-83-65431-47-9 (online)